Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies
Online ISSN 2278-8808, SJIF 2025 = 8.486
Peer Reviewed & Refereed Journal, AUG-SEPT 2025, Vol- 13/86

FROM CLASS TO CASTE: SHAPING ELECTORAL ALIGNMENTS IN INDIAN DEMOCRACY

Dr. S S janahavi[1] & Hanumanthappa.N[2]

[1]Assistant Professor, Dept. of Political Science, Karnataka Open University, Mysuru

[2]Research Scholar, Karnataka Open University, Mysuru

Paper Received On: 20 AUGUST 2025

Peer Reviewed On: 24 SEPTEMBER 2025

Published On: 01 OCTOBER 2025

Abstract

The role of caste and class in Indian electoral politics is a subject of ongoing debate. Inequality within society, the possibility of mobility, and the emergence of new political alliances are making electoral politics increasingly complex. This article analyses the role of caste, class, and social mobility, using recent electoral strategies as examples to try to understand the formation of new alliances. Elections are the fundamental essence of Indian democracy. The process of electing representatives is strongly influenced by the caste and class structures that are prevalent at different levels of society. While many scholars argue that caste-based voting is the basic nature of Indian elections, class and social mobility have also emerged as significant factors in recent decades. Against this backdrop, new political alliances are being formed, which are affecting not only electoral outcomes but also policy decisions.

***Keywords**: politics, dominant caste and class, voter, democracy, regionalism*

ವರ್ಗದಿಂದ ಜಾತಿಗೆಃ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣಾ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು

Dr. S S janahavi[1], Hanumanthappa.N[2]

[1]Assistant Professor, Dept.of Political Science, Karnataka Open University, Mysuru

[2]Research Scholar, Karnataka Open University, Mysuru

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ

ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗದ ಪಾತ್ರವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಸಮಾಜದ ಒಳಗಿನ ಅಸಮಾನತೆ,

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

ಚಲನೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನೂತನ ರಾಜಕೀಯ ಮೈತ್ರಿಗಳ ಉದಯವು ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ಇತ್ತೀಚಿನ ಚುನಾವಣಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಮೈತ್ರಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೂಲಭೂತ ಸಾರವೇ ಚುನಾವಣೆ. ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗದ ಬಲವಾದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಲವು ಪಂಡಿತರು ಜಾತಿಯ ಆಧಾರಿತ ಮತದಾನವು ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣೆಯ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ವಾದಿಸಿದರೆ, ಇತ್ತೀಚಿನ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಯೂ ಸಹ ಮಹತ್ತರ ಅಂಶಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರಾಜಕೀಯ ಮೈತ್ರಿಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅವು ಚುನಾವಣಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನೀತಿನಿರ್ಧಾರಗಳ ಮೇಲೂ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತಿವೆ.

Keywords: ರಾಜಕೀಯ, ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ, ಮತದಾರ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ

ಉದ್ದೇಶಗಳು :

1) ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಗದಿಂದ ಜಾತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಂಡಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನವು ಮಾಡುತ್ತದೆ.
2) ಚುನಾವಣಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ: ಇದು ಮತದಾರರ ನಡವಳಿಕೆ, ಪಕ್ಷದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಜಾತಿಯ ನಿರಂತರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸುತ್ತದೆ,
3) ಜಾತಿ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
4) ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು ಮೀಸಲಾತಿ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಮೈತ್ರಿಗಳಂತಹ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ನೀತಿಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸುತ್ತದೆ.
5) ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು: ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪೀಳಿಗೆಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಂತಹ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಲಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆ:

H1: ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮತದಾರರು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಜಾತಿ ಮತದಾನದ ಬದಲು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದು.

H2: ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳ ಲಾಭ ಪಡೆದವರು ಜಾತಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

H3: ಪಕ್ಷದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಉಪಜಾತಿ ನಾಯಕರನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮತದಾನ ಬೆಂಬಲ ತರುತ್ತದೆ.

H4: ಮೀಸಲಾತಿ/ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಭಯ ಎದುರಾದಾಗ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರತಿರೋಧ ಮೈತ್ರಿ ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ.

ವೋಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಜಕೀಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ: ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿದೆ.

1. ಲಿಂಗ:

ಮಹಿಳಾ ಮೀಸಲಾತಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳು: ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆ (ಸುರಕ್ಷಿತ ತಾಯ್ತನದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ) ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿಯಂತಹ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಭರವಸೆ ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಎಐಎಡಿಎಂಕೆ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ತೃಣಮೂಲ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಂತಹ ಪಕ್ಷಗಳು ಮಹಿಳಾ ಕೇಂದ್ರಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಹಿಳಾ ಮತದಾರರನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆದು ಕೊಂಡಿದೆ.

2. ದಲಿತ ಮತ ಬ್ಯಾಂಕ್:

ದಲಿತರು (ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು) ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಮತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾನ್ಶಿರಾಮ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮತ್ತು ಮಾಯಾವತಿ ನೇತೃತ್ವದ ಬಹುಜನ ಸಮಾಜ ಪಕ್ಷ (ಬಿಎಸ್ಪಿ) ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ದಲಿತ ಸಬಲೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿನ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಗಣನೀಯ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ಯಾದವ್ ವೋಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್: ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಬಲ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗಳಾದ ಯಾದವ ಜಾತಿಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಪಕ್ಷವೆಂದು ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

3. ವರ್ಗ [Class]

ಬಡವರು ಮತ್ತು ಕೆಳ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ: ಆರ್ಥಿಕ ಉನ್ನತಿ ಮತ್ತು ನೇರ ಲಾಭ ವರ್ಗಾವಣೆಯ ಭರವಸೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವಾಗಿದೆ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಬಿಜೆಪಿಯ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಜನ್ ಧನ್ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಕಿಸಾನ್ ಸಮ್ಮಾನ್ ನಿಧಿ ನಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯದ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ದೆಹಲಿಯ ಆಮ್ ಆದ್ಮಿ ಪಕ್ಷ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ದಕ್ಷ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಗರ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮತದಾರರನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ.

4. ವೃತ್ತಿ

ರೈತರು: ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಬಿಜೆಪಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರರು ಕೃಷಿ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಸಾಲ ಮನ್ನಾ, ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿಗಳ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿ ಕಾನೂನುಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಇತ್ತೀಚಿನ ರೈತರ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಂತರದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಕೃಷಿ ಮತ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿವೆ.

ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳು: ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ನಂತಹ ಎಡಪಂಥೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿವೆ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.

5. ಮುಸ್ಲಿಂ ವೋಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್:

ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮಜ್ಲಿಸ್-ಎ-ಇತ್ತೆಹಾದ್-ಉಲ್-ಮುಸ್ಲಿಮೀನ್ (ಎಐಎಂಐಎಂ) ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದಿ ಪಕ್ಷ ನಂತಹ ಪಕ್ಷಗಳು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಮತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಗಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದ ಕಳವಳಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿವೆ.

ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ: ಹಿಂದೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುರುತನ್ನು ಒತ್ತಿಹೇಳುವ ವಿವಿಧ ಉಪಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಚಾತುರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಬಿಜೆಪಿ ಹಿಂದೂ ಮತದಾರರನ್ನು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದೆ, ದೇಶಾದ್ಯಂತದ ವಿಶಾಲ ಹಿಂದೂ ಮತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದೆ.

6. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು:

ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಮುನ್ನೇತ್ರ ಕಳಗಂ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಅಣ್ಣಾ ದ್ರಾವಿಡ ಮುನ್ನೇತ್ರ ಕಳಗಂ (ಎಐಎಡಿಎಂಕೆ), ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ ತೆಲಂಗಾಣ ರಾಷ್ಟ್ರ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಶಿವಸೇನೆಯಂತಹ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಬಲವಾದ ಮತ

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

ಬ್ಯಾಂಕ್ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತ: ಮೇಘಾಲಯದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಪೀಪಲ್ಸ್ ಪಾರ್ಟಿ ಮತ್ತು ಮಿಜೋರಾಂನ ಮಿಜೋ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಫ್ರಂಟ್ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ, ಜನಾಂಗೀಯ ಗುರುತು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿವೆ.

7. ಭಾಷಾವಾರು:

ಮರಾಠಿ ಅಸ್ಮಿತೆ: ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವಸೇನೆ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ನವನಿರ್ಮಾಣ ಸೇನೆ (ಎಂಎನ್ಎಸ್) ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿವೆ, ಮರಾಠಿ ಮಾತನಾಡುವ ಜನರ ಕಳವಳಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿವೆ.

ತೆಲುಗು ಅಸ್ಮಿತೆ: ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ತೆಲುಗು ದೇಶಂ ಪಕ್ಷ (ಟಿಡಿಪಿ) ಯಂತಹ ಪಕ್ಷಗಳು ತೆಲುಗು ಮಾತನಾಡುವ ಜನರ ಭಾಷಾ ಹೆಮ್ಮೆ ಮತ್ತು ಗುರುತನ್ನು ಮೀಸಲಾದ ಮತ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

ತಮಿಳು ಅಸ್ಮಿತೆ: ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ದ್ರಾವಿಡ ಮುನ್ನೇತ್ರ ಕಳಗಂ (ಡಿಎಂಕೆ) ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಅಣ್ಣಾ ದ್ರಾವಿಡ ಮುನ್ನೇತ್ರ ಕಳಗಂ (ಎಐಎಡಿಎಂಕೆ) ತಮಿಳು ಅಸ್ಮಿತೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿವೆ. ಅವರು ತಮಿಳು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮಿಳು ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ-ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲಿನ ಈ ಗಮನವು ಬಲವಾದ ಮತದಾರರ ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದೆ, ತಮಿಳು ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲ ಚಾಲಕವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಎಂ.ಎನ್.ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅವರ ವೋಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ರಾಜಕೀಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ನಡವಳಿಕೆಯ ಜಟಿಲತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಮಸೂರವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಮೈತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪಾತ್ರ:

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರದ ಮೊದಲ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ 1960ರ ದಶಕದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಸಕ್ರಿಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ, ಜಾತಿ ವಿಭಜನೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿವೆ, ಜನಗಣತಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತದಾರರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಥೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರದ, ಮೀಸಲಾತಿ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ದೃಢವಾದ ಕ್ರಮಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿವೆ, ಆದರೆ ಜಾತಿ ಮತದಾನದ ಮಾದರಿಗಳು, ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ರಚನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿತು. ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಜಾತಿಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ-ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ

ಪಕ್ಷಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಜಟಿಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ — ವರ್ಗ, ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ— ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ನೀತಿಗಳು, ಪಕ್ಷಗಳ ರಣತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಮತದಾರರ ಆಯ್ಕೆಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಆಯಾಮಗಳ ಸಹ ಮತದಾರರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುತ್ತವೆ.

1. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (1950ರಿಂದ 1960ರ ದಶಕ) ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪಕ್ಷವಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಮೇಲ್ಜಾತಿಗಳು, ಒಬಿಸಿ, ದಲಿತರು, ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿತು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಸಮಾಜ ದೊಡ್ಡಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡವು. ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಜಾತಿ ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಿದ್ದವು.

2. ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕರಣ (1960 1980ರ ದಶಕ) ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯು ಗಣನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪಂಜಾಬ್, ಹರಿಯಾಣ, ಪಶ್ಚಿಮ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದವು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ರೈತ ಜಾತಿಗಳನ್ನು (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬಿಸಿ/ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿಗಳು) ಬಲ ಹೊಂದಿದರು. ಇದೇ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಭಾಷಾ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಡಿಎಂಕೆ/ಎಐಎಡಿಎಂಕೆ ಪಕ್ಷಗಳ ಪಂಜಾಬ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಕಾಲಿ ದಳ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಟಿಡಿಪಿ ಉದಯವಾದವು.

3. ಮಂಡಲ್, ಮಂದಿರ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಪ್ರಯೋಗ (1980ರ -1990ರ ದಶಕ) ಮಂಡಲ್ ಆಯೋಗವು ಒಬಿಸಿ ಮೀಸಲಾತಿಯನ್ನು ಶೇಕಡ 27%ರಷ್ಟು ಮೀಸಲಾತಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಕೆಳ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರವೇಶ ಕಂಡುಬಂದಿತು. 1998 ಹಿಂದುತ್ವದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯು ಬಲಪಂಥೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಕಾರಣ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವು ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಬಹು ಸಂಖ್ಯಾತ ಹಿಂದೂಗಳು ಬಲಪಂಥೀಯ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ:

ಭಾರತೀಯ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ವರ್ಗ (class) ಮತ್ತು ಜಾತಿ (caste) ಸಂಬಂಧಿತ ರಾಜಕೀಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು, ವಾದಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಷಯಾಂತರಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು.

1) M. N. Srinivas; A. Béteille; S. Jodhka: ಸ್ಥಳೀಯ ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ಸಾಂಕೇತಿಕ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಅಂತರ ಜಾತಿಯಯ ವಿವಾಹ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮವೇ ಜಾತಿಯಾಗಿದೆ. M. N. Srinivas, Social Change in Modern India — Dominant

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

caste, Sanskritization, and local power. "ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿ" ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣವು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನ ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ, ಇವರನ್ನೇ ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಜಾತಿಗಳು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

2) Kanchan Chandra, Why Ethnic Parties Succeed — Strategic theory of ethnic/caste party formation and credibility- ಮತದಾರರು ಜನಾಂಗೀಯ/ಜಾತಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಒಗ್ಗೂಡಿದಾಗ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಹಂಚಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಹೇಗೆ ಗೆಲುವಿನ ಬಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಮಾದರಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ
3) Christophe Jaffrelot, India's Silent Revolution — OBC politics and Mandal-era transformation ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಪ್ರಕಾರ ಬಿ.ಪಿ ಮಂಡಲ ಆಯೋಗದ ವರದಿ ಅನುಸಾರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡಿದಾಗ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಪಕ್ಷಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಬಹುಜನ ಸಮಾಜ ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಪಕ್ಷಗಳು ಸಮಾಜದ ಕೆಳ ವರ್ಗದ ಮತಗಳ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ದಲಿತರಿಗೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದರು ಈ ಮೂಲಕ ಸಣ್ಣ ಪಕ್ಷಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮತ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಾಢ್ಯಗೊಂಡವು.
4) Yogendra Yadav & Suhas Palshikar, multiple essays — Social coalitions and party system shifts using NES data ಹೇಳಿರುವಂತೆ, ಇವರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಪ್ರಕಾರ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾದವ ಮತಗಳು ಕುರುಮಿಗಳು ಯಾದವೇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗದ ಮತದಾರರು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗೂಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದನ್ನ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.
5) Paul R. Brass, The Production of Hindu–Muslim Violence in Contemporary India, University of Washington Press, 2003.- ಇವರ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುತ್ವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ನಡುವಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘರ್ಷವೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದುತ್ವದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಬಲಪಂಥೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ.. ಹಾಗೆಯೇ ಎಡಪಂಥೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ, ಅಹಿಂದ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಮತದಾರರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಗೆ ನೀಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು: ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಬಣಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗುರುತುಗಳಿಗೆ ಮನವಿ ಮಾಡಲು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಬಹುಜನ ಸಮಾಜ ಪಕ್ಷ (ಬಿಎಸ್ಪಿ) ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದಿ ಪಕ್ಷ (ಎಸ್ಪಿ) ಯಂತಹ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಪಕ್ಷಗಳು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗುಂಪುಗಳ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದವು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರದ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳೂ ಸಹ ತೀವ್ರವಾಗಿವೆ: ಉತ್ತರದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಜಾತಿ-ಆಧಾರಿತ ವಿಭಜನೆಗಳನ್ನು

ಕಾಣುತ್ತವೆಯಾದರೂ, ತಮಿಳುನಾಡಿನಂತಹ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಲವಾದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2024ರಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವ ಇತ್ತೀಚಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪ್ರಮುಖ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸುದ್ದಿಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ನಗರ ಮತ್ತು ಯುವ ಮತದಾರರು ಉದ್ಯೋಗ, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಹಣದುಬ್ಬರದಂತಹ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ರಾಜಕೀಯವು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಮೈತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಗುರುತು-ಚಾಲಿತ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

ಹೊಸ ರಾಜಕೀಯ ಮೈತ್ರಿಗಳ ಉದಯ:

1990ರ ದಶಕದ ನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಮಂಡಲ್ ರಾಜಕೀಯ' ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ ಪರಿಣಾಮ, ಜಾತಿ ರಾಜಕಾರಣ ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯದ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾದವು. ಇದರಿಂದ ಹೊಸ ರಾಜಕೀಯ ಮೈತ್ರಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಿ ಪಕ್ಷ ಹಾಗೂ ಬಹುಜನ ಸಮಾಜ ಪಕ್ಷವು ವಿಭಿನ್ನ ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮೈತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಸಮೀಕರಣದ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಆರ್ಥಿಕ ಚಲನೆ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ವೃದ್ಧಿಯೂ ಹೊಸ ಮತದಾರ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತಂದುಹಾಕಿವೆ

ಇತ್ತೀಚಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸುದ್ದಿಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

2024ರ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಮತದಾನವು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹಿಂದಿ ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ನಗರ ಮತ್ತು ಯುವ ಮತದಾರರ ವಿಷಯ ಆಧಾರಿತ ಮತದಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಳ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

HOW UP 'CASTE' VOTES

A comparative analysis of the voting pattern of castes and communities in Uttar Pradesh

Numbers in %

Social Segment	2024 LOK SABHA POLLS				2019 LOK SABHA POLLS			
	INDIA	NDA	BSP	OTHERS	CONG	BJP+	SP-BSP	OTHERS
Upper caste	16	79	1	4	5.2	77.2	7	10.6
Yadav	82	15	2	1	5	21.2	59.2	14.6
Kurmi Koeri	34	61	2	3	5.2	73.8	14.1	6.7
Non-Yadav OBCs	34	59	3	4	4.4	66.7	17.9	11
Jatav	25	24	44	7	1	14.1	65.3	19.6
Non Jatav	56	29	15	NA	5.5	40.5	38	16
Muslims	92	2	5	1	13.4	6.7	68.1	11.8

Source: Centre for Study of Developing Societies Lokniti

[ಸಂಗ್ರಹ : ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಸ್ಟಡಿ ಆಫ್ ಡೆವೆಲಪಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿ ಲೋಕನೀತಿಯ ವರದಿ.]

ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 2019ರ ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಜಾತಿಯವರು,ಯಾದವೇತರ ಸಮುದಾಯ, ಕುರುಮಿ, ಕೊರಮಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಬಿಜೆಪಿ ನೇತೃತ್ವದ ಎನ್.ಡಿ.ಎ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಯಾದವ ಸಮುದಾಯ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಜಟವ ಸಮುದಾಯ ಹಾಗೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಾಂಗವು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನೇತೃತ್ವದ ಇಂಡಿಯಾ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಗಳು ಯಾದವರು ಕುರುಮಿಗಳು ಕೊಹಿರಿ ಸಮುದಾಯದ ಮತಗಳೊಂದಿಗೆ ದಲಿತರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನೇ ಜಾತಿಗಳ ದೃವೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮತಗಳ ಮರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುತ್ವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ನಡುವಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘರ್ಷವೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಜಾತಿ ಜಾತಿಗಳ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವಿಕೆ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದುತ್ವದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಬಲಪಂಥೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ.. ಹಾಗೆಯೇ ಎಡಪಂಥೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ, ಅಹಿಂದ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಮತದಾರರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆಗೆ ನೀಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ತಮಿಳುನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ತೆಲಂಗಾಣ ಮತ್ತು ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಜಾತಿ ವಿರೋಧ ಚಳುವಳಿಗಳು ನಡೆದಿವೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಡಿಎಂಕೆ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಜನ ಮತವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಮಣೆ ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಪೆರಿಯಾರ್ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ದ್ರಾವಿಡ ಜನರ ಅಸ್ಮಿತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮತದಾರರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಯಿತ ಜಾತಿಗಳು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿಯುವ ಪಕ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮೈಸೂರು ಭಾಗ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಲಿಂಗಾಯಿತ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಲಿಂಗಾಯಿತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮತ ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಜನರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

2023 ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ 224 ವಿಧಾನಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು 135 ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿತು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪರವಾಗಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಬಲವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಬಿಜೆಪಿ ವಿರುದ್ಧ ಆಡಳಿತ ವಿರೋಧಿ ಅಲೆ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಮಾತ್ರ ಈ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ ಆದ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿವೆ. ಲಿಂಗಾಯತರು, ಕುರುಬರು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ-ಎಡ (ಎಸ್ಸಿ-ಎಡ)-ಮಾದಿಗರು, ಎಸ್ಸಿ-ಬಲ-ಹೊಳೆಯರು, ಮುಸ್ಲಿಮರು ಸಮುದಾಯಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಗೆಲುವನ್ನು ನೀಡಿದವರು.

ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಮಸ್ಯೆ ಆಧಾರಿತ ರಾಜಕೀಯದ ಕಡೆಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆದರಿತ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದರೆ , ಆದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತದಾರರಿಗೆ ಜಾತಿಯೇ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ . ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಪಕ್ಷಗಳು ರಾಜ್ಯ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಜಾತಿ ಮೈತ್ರಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ಇನ್ನೂ ಭಾರತೀಯ ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಲನೆ, ನಗರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ವೃದ್ಧಿಯಂತಹ ಅಂಶಗಳು ಹೊಸ ರಾಜಕೀಯ ಮೈತ್ರಿಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಏಕ-ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಕುಸಿತ ಮತ್ತು ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ರಾಜಕೀಯದ ಉದಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿವೆ, ಈ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು 2024ರ ಲೋಕಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಲಗೊಂಡಿದೆ. ಭಾರತದ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ 543 ಲೋಕಸಭಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಜೆಪಿ 240 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ 99 ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷ (ಬಿಜೆಪಿ) ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಭಾರತೀಯ ಜನತಾ ಪಕ್ಷ, ತೆಲುಗು ದೇಶಂ ಜನತಾದಳ (ಯುನೈಟೆಡ್) 1ಲೋಕ ಜನಶಕ್ತಿ ಪಕ್ಷ ಜನತಾದಳ (ಸೆಕ್ಯುಲರ್) ಇತರೆ 14 ಪಕ್ಷಗಳ ಮೈತ್ರಿಕೂಟವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ 1969ರ ನಂತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರಿಕೂಟಗಳ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಆರಂಭಕಾಲವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಮತದಾರರು ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಬಹುಮತ ನೀಡದೆ ಮೈತ್ರಿಕೂಟಗಳ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆಗೆ ಅಸ್ತು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies

ಗ್ರಂಥಸೂಚಿ

1.Rajni Kothari, "The Congress System in India," Asian Survey 4(12), 1964, 1161–1173.

2. M. N. Srinivas, Social Change in Modern India, University of California Press, 1966.

3. André Béteille, Caste, Class and Power: Changing Patterns of Stratification in a Tanjore Village, University of California Press, 1965.

4. Atul Kohli, The State and Poverty in India: The Politics of Reform, Cambridge University Press, 1987.

5. Yogendra Yadav and Suhas Palshikar, "Party System and Electoral Politics in the Indian States, 1952–2002

6. Pradeep K. Chhibber and Rahul Verma, Ideology and Identity: The Changing Party Systems of India, Oxford University Press, 2018.

7. Kanchan Chandra, Why Ethnic Parties Succeed: Patronage and Ethnic Head Counts in India, Cambridge University Press, 2004.

8. Christophe Jaffrelot, India's Silent Revolution: The Rise of the Lower Castes in North India, Columbia University Press, 2003.

9. Sanjay Kumar (ed.), Electoral Politics in India: Resurgence of the Bharatiya Janata Party, Routledge, 2017; and Lokniti–CSDS National Election Studies (various waves).

10. Ashutosh Varshney, Ethnic Conflict and Civic Life: Hindus and Muslims in India, Yale University Press, 2002.

11. Paul R. Brass, The Production of Hindu–Muslim Violence in Contemporary India, University of Washington Press, 2003.

12. Akhil Gupta, Red Tape: Bureaucracy, Structural Violence, and Poverty in India, Duke University Press, 2012.

Copyright © 2025, Scholarly Research Journal for Interdisciplinary Studies